

नादिन् *a.* 1 Sounding, resonant; अम्बुद्वन्द्वनादी रथः Mb.; R. 3. 59; 19. 5. -2 Bellowing, roaring; खर°, सिंह° &c.

नादेय [नद्या नदस्य वा ठक्] River-born, aquatic, marine; Rām. 4. 39. 12. -**यम्** Rock-salt; नादेयं नादेयं शरदि वसन्ते च नादेयम् Vaidyakam. -**यी** N. of several plants (Mar. मुइजांमली, टाहाकळ, बोरू etc.).

नाद्य *a.* Belonging to a river, river-born. -**यम्** A lotus; (नमो) नाद्योपहारलुब्धाय Mb. 12. 284. 98.

नाध् = नाथ् q. v.

नानर्दमान *a.* Sounding loudly, roaring lustily.

नाना *ind.* 1 In different places, in different ways, manifoldly, variously; मृत्योः स मृत्युमाप्नोति य इह नानेव पश्यति । -2 Distinctly, separately. -3 Without (= विना; with acc., instr. or abl.); नाना नारी निष्फला लोकयात्रा Vop.; (विश्वं) न नाना शंभुना रामात् वर्षेणाधोक्षजोवर; *ibid.* -4 (Used as an adjective at the beginning of comp.) Manifold, various, sundry, different, diverse; नानाफलैः फलति कल्पलेख भूमिः Bh. 2. 46; नानाशस्त्रप्रहरणाः सर्वे युद्धविशारदाः Bg. 1. 9; Ms. 9. 148. -**Comp.** -**अत्ययः** *a.* of different kinds, manifold, diverse. -**अर्थ** *a.* 1 having different aims or objects. -2 having different meanings, homonymous (as a word). -**आत्मवादिन्** *a.* maintaining the Sāṅkhya doctrine that each individual has a soul distinct from the universal spirit. -**आश्रय** *a.* of many abodes; नानाश्रया प्रकृतिः Sāṅ. K. 62. -**कारम्** *ind.* having done variously; P. III. 4. 62. Kāśi. -**ग्रहः** taking separately. -**जातीय** *a.* of diverse kinds or sorts. -**धर्मन्** *a.* having different customs. -**ध्वनिः** a musical instrument producing more than one sound. -**भाव** *a.* various, manifold. -**रस** *a.* of different or varying tastes; त्रैगुण्योद्भवमत्र लोकचरितं नानारसं दृश्यते M. 1. 4. -**रूप** *a.* of different forms, diverse, multiform, various. -**वर्ण** *a.* of different colours. -**विध** *a.* of various sorts, diverse, manifold. -**विधम्** *ind.* in various ways. -**वीर्य** *a.* having manifold energy.

नानात्वम् The state of diversity or plurality; नानात्वं नाह्यभेदाश्च Sāṅ. K. 27.

नानानम् *ind.* Ved. Differently, separately &c.

नानान्द्रः A husband's sister's son.

नान्त *a.* Endless, infinite.

नान्तरियक *a.* Inseparable, invariably connected; अविनाभावः संबन्धमात्रं न तु नान्तरियकत्वम् K. P. 2. (नान्तरियकत्वम् = तदभावे तदभावरूपा व्याप्तिः); cf. also यत्र च संबन्धो विधीयते तत्रान्यतरस्यान्यत्र विधानम्, संबन्धो नान्तरियकः यद् वा संबन्धस्य विधानं नान्तरियकौ संबन्धिनौ ŚB. on MS. 3. 3. 21.

नान्त्रम् Praise, eulogy.

नान्दन *a.* Gladdening, pleasing; सैषा विदितानाम् द्वास्त-देतान्दनम् Ait. Up. 3. 12. -**नम्** A pleasure-garden, paradise.

नान्दिकरः, नान्दिन् *m.* The speaker of the नान्दी or benediction.

नान्दी [नन्दन्ति देवा अत्र नन्द-घञ् पृषो० वृद्धिः ङीप्] 1 Joy, satisfaction, delight. -2 Prosperity; ततो राजकुले नान्दी संजज्ञे भूयसा पुनः Mb. 12. 82. 66. -3 Praise of a deity at the commencement of a religious rite or observance. -4 Particularly, the benedictory verse or verses recited as a sort of prologue at the beginning of a drama, benediction; आशीर्वाचनसंयुक्ता नित्यं यस्मात् प्रयुज्यते । देवद्विजनृपादीनां तस्मान्नान्दीति संज्ञिता ॥ or देवद्विजनृपादीनामाशीर्वाचनपूर्विका । नन्दन्ति देवता यस्यां तस्मान्नान्दीति कीर्तिता ॥ -5 Loud noise of a dozen drums; L. D. B. -**Comp.** -**करः** see नान्दिन्. -**निनादः, -नादः, -रवः** a shout of joy or rejoicing; नान्दीनादप्रभृति हि कृतं मङ्गलं तैस्तदानाम् Mv. 2. 4. (v. 1.) -**पटः** the lid or cover of a well. -**मुख** *a.* (the class of manes or deceased ancestors) to whom the नान्दीमुख-श्राद्ध is offered. (-खम्), °श्राद्धम् a Śrāddha ceremony performed in memory of the manes, preliminary to any festive occasion such as marriage &c. (-खः) the cover or lid of a well. (-खी) a female ancestor entitled to a share in the above Śrāddha. -**वादिन्** *m.* 1 the speaker of a prologue to a drama. -2 a drummer. -**श्राद्धम्** see नान्दीमुखम् above.

नान्दीकः 1 A post in a door-way set up for good luck. -2 = नान्दीश्राद्ध see above.

नापितः A barber, shaver. -**Comp.** -**उच्छिष्टता** the act of not bathing after the shave; पारदार्यमनायुष्यं नापितो-च्छिष्टता तथा Mb. 13. 104. 40. -**गृहम्, -शाला** a barber's shop, shaving-house.

नापितायनिः The son of a barber; P. IV. 1. 158.

नापित्यम् The trade of a barber. -**त्यः** The son of a barber.

नाभकः A myrobalan.

नाभागः N. of the son of Vaivasvata Manu. °अरिष्टः N. of the son of Vaivasvata Manu.

नाभस *a.* (-सी *f.*) Heavenly, celestial.

नाभस्वत *a.* Relating to the wind; अहो यत्र वने घोरे नैव नाभस्वती कथा Śiva. B. 19. 17.

नाभि, -भी *m., f.* [नह-इञ् भ्रशान्तादेशः cf. Up. 4. 125] 1 The navel; गङ्गावर्तसनाभिर्नाभिः Dk. 2 &c.; निम्ननाभिः Mo. 84, 28; R. 6. 52; अरा इव रथनाभौ प्राणे सर्वे प्रतिष्ठितम् Praśn. Up. -2 Any navel-like cavity. -*m.* 1 The nave of a wheel; अरैः संधार्यते नाभिर्नाभौ चाराः प्रतिष्ठिताः । स्वाभिसेवकयोरेवं वृत्तिचक्रं प्रवर्तते ॥ Pt. 1. 81. -2 The centre, focus, chief point; समुद्रनाभ्यां शाल्वोऽभूत् सौभमास्थाय शत्रुहन् Mb. 3. 20. 17. -3 Chief, leader, head; कृत्स्नस्य नाभिवृत्पमण्डलस्य R. 18. 20. -4 Near relationship, community (of race &c.); as in सनाभि q. v. -5 A paramount sovereign or lord; उपगतोऽपि च मण्डलनाभिताम्